

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

Δυτικά μοντέλα ηγεμονίας στην νεοελληνική πραγματικότητα.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι μια ελεύθερη κριτική, δομημένη πάνω στις εμπειρίες μιας, ως έναν βαθμό, αγγλοποιημένης και πρώην ελληνοπρεπούς πολιτικής και πολιτισμικής συνείδησης. Η λέξη ελληνοπρεπής χρησιμοποιείται αντί της λέξεως ελληνικής γιατί ίσως τελικά στον 21ο αιώνα η ελληνοπρέπεια είναι μάλλον πιο κοντά στην πραγματικότητα του νεοέλληνα παρά η ελληνικότητα. Η διαφορά των όρων έγκειται στην αντιδιαστολή της επί της ουσίας ελληνικής ταυτότητας (ελληνικότητα) με την φαινομενική παραδοσιακή αισθητική μιας ενδεχομένως αλλοιωμένης κατάστασης (ελληνοπρέπεια).

Η σύγχρονη πραγματικότητα του ελληνικού τοπίου αποτελεί ένα μεταβατικό γίνεσθαι ανάμεσα στο δυσνόητο, πολύπλοκο και κατά πάσα πιθανότητα παρεξηγημένο μας Οθωμανικό παρελθόν και σε αυτό που φαίνεται να διαγράφεται ως το μέλλον της χώρας μας – και εγγύς μάλιστα μέλλον – ως Αμερικανικής αποικίας.

Θα είναι ίσως χρήσιμο να αντιληφθούμε σε βάθος τις επιπλοκές και τις επιρροές που θα χαρακτηρίσουν τις γραμμώσεις της ζωής της χώρας αυτής μετά την βέβαιη εδραίωση και απόλυτη υιοθέτηση του Αμερικανικού φιλελευθερισμού, ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν και τα αναπόφευκτα αρνητικά που αυτή θα φέρει, συμπεριλαμβανομένης της όποιας σύγχυσης μα και των βίαιων, καταστροφικών και αναποτελεσματικών αντιδράσεων που οι περίοδοι κατοχής – γεωγραφικής ή μη – κυοφορούν.

Δύο όμως λόγια εδώ για το αγγλοσαξονικό μοντέλο για να αποφύγουμε τροχιές κινδυνολογίας και εθνικισμού. Μετά από προσεκτική εξέταση διαπιστώνει κανείς πως δεν είναι άστοχη ή υπερβολική η γενίκευση η οποία θέλει τις κύριες διαφορές ανάμεσα στις δημοκρατίες της αστερόεσσας και των παλαιών Ευρωπαϊκών Δημοκρατιών να εντοπίζονται στον βαθμό αποδοχής του χριστιανικού στοιχείου. Κατά κανόνα η σύγκριση μεταξύ του Αγγλοσαξονικού και του Ομοσπονδιακού πολιτικού προτύπου γίνεται χωρίς αναφορά στην θρησκευτική διάσταση, όμως είναι αυτή η διάσταση που προκαλεί όλες τις άλλες διαφορές – και αυτή η αναλυτική παράλειψη είναι ίσως εγκληματική όταν μία χώρα σαν την Ελλάδα υιοθετεί νέα κοινωνικά μοντέλα χωρίς αντίληψη των επιπτώσεων που επακολουθούν. Σαν

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

παραδείγματα επί του θέματος μπορεί να εξετάσει κανείς τις δικτατορίες (απαραίτητος πληθυντικός), επαναστάσεις και αντεπαναστάσεις που κούρασαν τόσο την ιστορία μας μεταπολεμικά ως ξεκάθαρα προϊόντα αφελών και επικίνδυνων εφαρμογών ξένων φιλοσοφιών χωρίς την ελάχιστη προσπάθεια για προσαρμογή στην ελληνική παράδοση.

Ας επιστρέψουμε όμως στην σύντομη σύγκριση Αμερικανικού και Ευρωπαϊκού μοντέλου:

Από την μία πλευρά οι Ευρωπαϊκές Δημοκρατίες της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης παραμένουν χριστιανικές αν και πεφωτισμένες, ξεκάθαρα δηλαδή ανεξάρτητες από την Εκκλησία η οποία οφείλει και συνταγματικά να μην επεμβαίνει σε ζητήματα «πολιτικά». Ανάλυση εδώ δεν χωρά γιατί ο διαχωρισμός πολιτείας και Εκκλησίας είναι για έναν χριστιανό ακατανόητος αν και παράλληλα άμεσα δεκτός. Ουσιαστικά και η Ελληνική κουλτούρα κινείται σε αυτήν την κατηγορία αν και υπάρχουν ιδιαιτερότητες που καθιστούν την γενικότερη εφαρμογή σύγχρονων δυτικών πολιτειακών κανόνων δυσκίνητη. Ο φεουδαρχικός ψυχισμός του μέσου Έλληνα και οι έντονες οικογενειακές σχέσεις σε συνδυασμό με μια παιδεία λιγότερο επιστημονικά ορθολογιστική από αυτήν του μέσου Δυτικού πολίτη είναι οι αντιστάσεις που διατηρούν την διαφορετικότητα του ελληνικού πολιτισμικού χάρτη.

Στην μη Ορθόδοξη Δύση η ισορροπία μεταξύ κράτους/οικονομικών δυνάμεων και θρησκείας/Εκκλησίας έχει παρά τις δυσκολίες της βρεθεί και κριθεί πρακτικά λειτουργική: η ανεξιθρησκεία πάει χέρι-χέρι με το δογματικό της υπόθεσης. Αυτό συμβαίνει άλλοτε λόγω Κλασσικής Δημοκρατικής ερμηνείας των ιερών κειμένων ή χάριν της φολκλορικής και παραδοσιακής θέσης που κατέχει η χριστιανική πίστη στις κοινωνίες της Δύσης. Δυστυχώς πρόσφατα η συνθήκη μεταξύ Εκκλησίας και πολιτείας μοιάζει να ενισχύεται όχι τόσο από την ουσία της πίστης αλλά αντίθετα από πηγαίο φόβο και μίσος για τους αλλόθρησκους μετανάστες που έχουν «εισβάλλει» στις πιο ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες. Συνθήματα όπως Islam für alles ή Muslims go home ρυπαίνουν τους τοίχους των Ευρωπαϊκών χωρών, υποδεικνύοντας πως η θρησκεία παραμένει πηγή μίσους και παραπέμποντας σε μεσαιωνικά παραδείγματα προς αποφυγή.

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

Θα παραλείψουμε εδώ την τυπική παράθεση εύπλαστων στατιστικών στοιχείων ως ένδειξη εκτίμησης της νοημοσύνης του αναγνώστη. Όμως για να φτάσουμε σε ένα μικρό συμπέρασμα για την ομοσπονδιακή Ευρώπη, αξίζει να τονίσουμε ότι είναι κοινός τόπος για την μη αγγλόγλωσση ήπειρο πως η απόφαση του ανθρώπου να διαλέγει την θρησκεία του είναι ιερή όπως και στις αγγλόφωνες δημοκρατίες. Μα κατά κανόνα, στην κεντρική Ευρώπη υπερισχύει πιο ιερό στις συνειδήσεις των ανθρώπων το χρέος να βαπτισθούν χριστιανοί. Αυτή η θέση είναι ίσως και πολιτική μια και οι πολιτισμικές πάλαι ποτέ αυτοκρατορίες των ΦραγκοΛατινικών χωρών εξαρτώνται από την Καθολική τάξη μα και επειδή οι σχισματικές εκκλησίες ταυτίζονται ιστορικά με την ύπαρξη των Γερμανόφωνων και Σκανδιναβικών δημοκρατιών – δηλαδή με λίγα λόγια και για οικονομικούς/πολιτικούς λόγους συμφέρει στα κράτη της δυτικής Ευρώπης να διατηρούν έντονο το θρησκευτικό συναίσθημα τονώνοντας έτσι την αίσθηση εθνικής και πολιτιστικής ταύτισης με μια ενιαία ιστορία.

Αντίθετα για την Αγγλοσαξονική συνομοταξία (με εξαίρεση την Ιρλανδία) η θρησκεία δεν αποτελεί παρά μόνο μια σχεδόν κωμική αν και παντοδύναμη πλέον οργανωμένη έκφραση του αγνωστικισμού στον οποίο ο κάθε καλός, ευφυής άθεος οφείλει να εντρυφεί ενίοτε. Η ιδέα της παγκοσμιοποίησης θέλει την ταυτότητα ένα λαογραφικό στοιχείο που καθορίζει την ταξική προδιάθεση για έναν πολίτη απορρίπτοντας την αίτηση για αυτοδιάθεση. Ένας Ασιάτης μετανάστης στο Λονδίνο φερ'επειν είναι ομότιμο μέλος της κοινότητας στην οποία ζει με την διαφορά πως στατιστικά είναι - και παραμένει όσο δεν προσαρμόζει τις ιδιαιτερότητές του σε ύφος τουριστικό – πολίτης δεύτερης κατηγορίας. Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ηγεμονικής απόπειρας από μέρους των πεφωτισμένων σαξόνων ηγετών είναι δυστυχώς συνυφασμένα με την βία και την σύγκρουση όπως και τα πρόσφατα γεγονότα αποδεικνύουν.

Σε συνάρτηση με τα παραπάνω είναι ενδιαφέρον να δει κανείς πως οι κατακερματισμένες αιρέσεις ή Εκκλησίες της Αγγλοσαξονικής επικράτειας μένουν συχνά πολιτικοί ή στυγνά οικονομικοί οργανισμοί που πουλούν σε ακριβή τιμή λίγη συμπάθεια, ελπίδα και ακόμη και ανοησία στους λιγότερο προικισμένους αναζητητές του Θείου. Έργο που θα ήταν ιερό αν δεν ήταν τόσο αγοραίο. Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνούμε πόσο σύντομη ήταν η χριστιανική αγωγή της Βρετανικής μητροπόλεως

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

από την οποία ξεπήδησαν όλες οι χώρες της Κοινοπολιτείας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Λιγότερους από 10 αιώνες βίωσαν τα αγγλόφωνα έθνη τον εδραιωμένο και καθολικό Χριστιανισμό και τότε ακόμη αμφίβολα, προτού ο Διαφωτισμός και κατ'επέκταση η βιομηχανική επανάσταση μεταφέρουν τα λατρευτικά ένστικτα των λαών αυτών προς τους θεούς και είδωλα της παραγωγικής προόδου.

Κατανοητά τότε η θρησκεία σε αυτές τις κοινωνίες ανάγεται σε ζήτημα φιλοσοφικό με λόγο ύπαρξης που αναλύεται επιτυχώς σε όρους οικονομικούς και ιστορικούς/ανθρωπολογικούς και που έχει λίγη ισχύ ή αλήθεια πέραν του κινηματογραφικού, λαογραφικού ή αγοραίου δυναμικού. Αυτά τα κάπως υπερβολικά για να τονίσουμε μία κατάσταση η οποία δεν είναι βέβαια ακριβώς ή απόλυτα έτσι και η οποία είναι θέμα πιο σοβαρής μελέτης, μα η οποία μοιάζει να τείνει προς τα παραπάνω. Σίγουρα ο Χριστιανισμός δεν αποκλείει κανέναν, ούτε λοιπόν αυτούς που τον αποκλείουν ή τον παραποιούν. Μα είναι χρήσιμες οι προηγούμενες απόλυτες και κάπως άδικες παρατηρήσεις γιατί υπενθυμίζουν κάποιες γενικότητες που είναι πρόσφατα αμνημόνευτες και που θίγουν την ζωή των Νεοελλήνων εμμέσως πλην σαφώς.

Το ποια ακριβώς σημασία έχουν οι γενικότητες αυτές για την Ελλάδα του 21ου αιώνα είναι θέμα ανεξάντλητο. Ας αγγίξουμε σε μια ή δυο πτυχές του ζητήματος για να αφυπνίσουμε φαινομενικά νεκρές σχέσεις που επηρεάζουν βασικά και βαθιά την ζωή μας:

Ο νεοελληνικός πολιτισμός διέπεται από χαρακτηριστικά που τον δεσμεύουν, κάποια άλλα που τον καταδικάζουν και κάποια τρίτα που τον εγγυώνται. Δεσμευόμαστε από την γλώσσα μας, καταδικαζόμαστε από την ιστορία μας, μα πάντα μας εγγυάται η πίστη μας.

Η ιστορία της γλώσσας και της σχέσης θρησκείας και εθνικής ταυτότητας είναι ίσως το κύριο στοιχείο που συνθέτει τον ψυχισμό του νεοέλληνα και μάλλον εν αγνοία του. Αυτή είναι μια ασυμβατότητα με τα σύγχρονα Δυτικά πρότυπα τα οποία θέλουν τον πολίτη και τον θρησκευόμενο ανεξάρτητες οντότητες. Η ασυμβατότητα αυτή προκαλεί βέβαια κοινωνικές δυσλειτουργίες. Η ελληνική επαρχία για παράδειγμα είναι μια επικράτεια και ένα κοινωνικό παράγωγο του οποίου οι αξίες ή έστω

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

συνήθειες αντικαθίστανται ραγδαία τα τελευταία χρόνια με τρόπο σχεδόν σταλινιστικό δημιουργώντας μια σύγχυση ταυτότητας και ένα κενό που σε καμία περίπτωση δεν καλύπτεται από τα καταναλωτικά ένστικτα που προσφέρονται ως εναλλακτική φύση. Το διαίρει και βασίλευε μεταφέρεται στην σημερινή μας κοινωνία σε απαξίωση και σκλάβωση. Όταν ένα έθνος κάνει τον πολιτισμικό του ιστό έκφραση μπανάλ και απαρχαίωση τότε είναι αυτόματα έρμαιο κάθε εισβολέα.

Πιο συγκεκριμένα δίνοντας ίσως ένα παράδειγμα, το τέμπλο ενός ναού είναι μια οργανικά αναπτυσσόμενη έκφραση μιας γλώσσας, μιας θρησκείας, μιας συλλογικής συνείδησης και ιδιοσυγκρασίας. Η σχέση του ναού με τον άνθρωπο είναι μια σχέση αμφίδρομης ανάγκης και, έστω θεωρητικά, πληρωτικής υφής. Αντίθετα μια τηλεοπτική οθόνη είναι το προϊόν μιας φαντασίας ξένης και αδιάφορης προς τον πολιτισμό του χώρου στον οποίο προβάλλονται οι ιδέες και οι προτάσεις της. Για τον Ναό η πλήρωση έρχεται με την επαφή των αισθήσεων του ανθρώπου με αυτό που άλλοι άνθρωποι σαν αυτόν θεώρησαν καλαίσθητο και ικανό να εκφράσει το Θείο. Για την τηλεοπτική οθόνη η πλήρωση έρχεται μόνο μέσω των διαφημίσεων, των εικόνων που θα ελκύσουν περισσότερη διαφήμιση και τελικά περισσότερο οικονομικό κέρδος. Για την τηλεοπτική οθόνη η πραγματική πλήρωση είναι αποτυχία, για τον Ναό επιτυχία. Η τηλεοπτική οθόνη μας φέρνει κοντά στην κόλαση της ανέχειας για να επιθυμήσουμε τον εθισμό του Παραδείσου της, ο Ναός αντίθετα μας φέρνει στον παράδεισο για να ξεχάσουμε την ύπαρξη της δυστυχίας. Και με τον φόβο πως δεν πρέπει ποτέ να προτείνουμε «αντιδημοκρατικά» την απόρριψη της τηλεόρασης, της επιτρέπουμε να καταργήσει τον Ναό.

Παράλογα αψηφούμε την απλή αυτή σύγκριση και τασσόμαστε με το μέρος του ίδιου μας του τυράννου, ο υποφαινόμενος ίσως περισσότερο από κάθε άλλον.

Αυτή είναι μια αλήθεια, μα και ένα παράδοξο που οι λαοί της Αγγλόφωνης Δύσης δέχονται χωρίς ιδιαίτερες αντιρρήσεις, δεδομένης της απώλειας πολωμένου δόγματος με ξεκάθαρα ηθικά αντίθετα, πόσο μάλλον όταν η όποια ηθική πόλωση είναι φαύλος κύκλος: για τον μέσο καταναλωτή η ιδέα της ηθικής τάξης είναι ύβρις, είναι δηλαδή το ηθικό αντίθετο της έλλειψης ήθους που θεωρείται αρετή. Το άμεσο αυτό δεύτερο παράδοξο που παρουσιάζεται εδώ δεν είναι ιδιαίτερα πλούσια ή νέα φιλοσοφική θέση, κι όμως η διαλεκτική διάθεση εκατομμυρίων αντιπάλων της θρησκευτικής

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

τάξης απαρτίζεται από τα ετερόκλητα και άστοχα μέλη της παρανόησης που αυτοί ασπάζονται. Για μια ακόμη φορά πρέπει να πούμε εδώ πως το ζήτημα που τίγεται είναι θέμα σοβαρής και πιο εκτενούς μελέτης.

Η καθημερινή πρακτική του κάθε σύγχρονου ανθρώπου εμπεριέχει το στοιχείο της κατανάλωσης σχεδόν αναμφίβολα: όλοι αγοράζουμε καθημερινά και όλοι υποβαλλόμαστε σε διαφημιστικά μηνύματα, όμως δεν προσευχόμαστε, δεν γράφουμε ποίηση, ούτε αναρωτιόμαστε σε καθημερινή βάση. Το τρίτο λοιπόν παράδοξο είναι πως ζούμε με αυτόν τον τρόπο όταν μπορούμε ευχάριστα να επιβιώσουμε άνευ αγοραίας κατανάλωσης και ενώ είναι αμφίβολη η ποιότητα ζωής χωρίς την παρουσία του Θείου ή έστω την παρουσία της αντίληψης του ζητήματος γύρω από το Θείο. Οι παραλογισμοί που μπορεί να εντοπίσει κανείς σε παρόμοιο ύφος και μήκος εκπομπής είναι άπειροι. Αρκεί μια σύντομη ματιά στα διεθνή νέα.

Για τον μέσο σύγχρονο έλληνα το ζήτημα αυτό της παρανοϊκής σχέσης μεταξύ εμπειριών, αναγκών και επιθυμιών είναι ακόμη πιο κρίσιμο, λόγω των ιδιαίτερων κοινωνικών καταβολών του. Η αλλαγή στον ψυχισμό μας υπήρξε τόσο ραγδαία τα τελευταία χρόνια που μέσα σε δύο γενεές οι παραδοσιακές ελληνικές αξίες αντικαταστάθηκαν άμεσα με τα αντίθετά τους. Και αυτό μέσα στα όρια κλειστών οικογενειών, όπου η σύγχυση βέβαια είναι μεγαλύτερη καθώς οι επιρροές από γενεά σε γενεά είναι αναμφίβολα μεγαλύτερες. Τα αποτελέσματα είναι συχνά δυσάρεστα και ευκρινή. Ο αισιόδοξος σχολιαστής θέλει το καινούριο μια νέα ανάσα σε έναν κουρασμένο κόσμο. Ο απαισιόδοξος σχολιαστής βλέπει στο καινούριο μόνο τον κίνδυνο και τον σφετερισμό. Όσο για τον λογικό σχολιαστή το καινούριο είναι περίφημα ευπρόσδεκτο αρκεί να λειτουργούν κάποιοι ελάχιστοι μηχανισμοί θετικής υιοθέτησης και προσαρμογής. Μα ένας κοινωνικός οργανισμός που αγνοεί το παρελθόν του είναι έρμαιο δυστυχώς των πιο δύστροπων και ασύμβατων εισαγόμενων πολιτισμικών μορίων. Χωρίς να είμαστε αρνητικοί, είναι πράγματι θλιβερή συχνά η εξέλιξη ανθρώπων χωρίς σχηματισμένη βασική προσωπική αξία εξ αιτίας τέτοιων απότομων και αυθαίρετων εισαγωγών εξ ουρανών. Πολιτισμοί-αλεξίπτωτα βομβαρδίζουν τον χώρο στον οποίο κάποτε λειτουργούσε ένας φιλόξενος μα και ανεξάρτητος οργανισμός. Όλα αυτά με τις ευχές των εκλεγμένων μας ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας. Μερίδες του λαού μας μισούν ότι αλλόδοξο, άλλες

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

λατρεύουν ό,τι άγνωστο κι ας συνοδεύει την βλάβη. Η άλλοτε ψυχή του μέτρου και της ισορροπίας μας έχει γίνει άγνωστη.

Η μεταποίησή μας από το κλασσικό και ελληνιστικό ιδεώδες του ανθρώπινου σε αγοραστική και οικονομική ποσότητα είναι ένα φαινόμενο για το οποίο ευθύνεται η έλλειψη υγιών και συνειδητών αντιστάσεων στις διαφημιστικές ορδές ανθρωποειδών πωλητών, στην νέα ψευδοφιλοσοφία της σύγχρονης οικονομολατρείας και στην άθρη πρόταση του απέραντου πληροφοριακού μηχανισμού προπαγάνδας. Ίσως όταν αυτή η μεταποίηση ολοκληρωθεί να μην υπάρχει πια και λόγος ανησυχίας μέσα στην γενικότερη απάθεια και μανιώδη κατανάλωση, μιας και η ικανότητα διάκρισης μεταξύ ελευθερίας και τυραννίας είναι το προϊόν-προνόμιο ελεύθερης σκέψης που θα έχει πια εξαλειφθεί.

Ελπίζει κανείς πως η Ελλάδα, η πραγματική Ελλάδα, θα επιβιώσει μέσα από τις πραγματικές παραδόσεις της. Όχι επειδή πρεσβεύει έναν «ανώτερο» πολιτισμό ούτε λόγω κενής αξιοπρέπειας και αξιολόγησης. Και σε καμία περίπτωση με οπισθοδρομικές τάσεις ή ηθολογία γραφικού τύπου. Η ελπίδα αυτή είναι συνώνυμη με την ταύτιση που ένας Έλληνας νοιώθει με την γλώσσα και κουλτούρα του. Η σχέση της ζωντανής δράσης και ιδιαίτερης διάστασης που ο κάθε ένας μας αντιλαμβάνεται μέσα από την λογοτεχνία, την ιστορία και την θρησκεία μας θα γίνει ένα τεράστιο κενό σε περίπτωση απώλειας όλων αυτών των στοιχείων που συνθέτουν το Ελληνικό φαινόμενο. Στο παρελθόν το πιο σημαντικό στοιχείο που καθιέρωσε τον πολιτισμό μας ζωντανό και σημαντικό ήταν η ικανότητα να αφομοιώνουμε επιδράσεις και να δίνουμε νέα ώθηση στην παγκόσμια προσπάθεια με ιδιαίτερο τρόπο. Η επιλογή παραμένει ανάμεσα στην υποταγή και την ανεξαρτησία. Τραγικά, η επιλογή δεν επεκτείνεται περαιτέρω: η υποταγή θα φέρει την αφομοίωσή μας σε κάτι πάνω στο οποίο δεν έχουμε κανέναν λόγο, η ανεξαρτησία εγγυάται την διατήρησή μας σε επίπεδα πολιτών πρώτης κατηγορίας και σε ανθρώπους με το δικαίωμα στην πίστη. Και ατυχώς, αν και η επιλογή για να αποφύγουμε την υποταγή παραμένει, η διαταγή παραμονεύει.

Panayiotis Demopoulos - Composer / Performer

Ο νεοέλληνας είναι μία περίφημη νεκρή φύση που αποκρυσταλλώνει την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού. Αν του επιτρέψουμε να διατηρήσει και να αναγεννήσει την γενναιόδωρη φωνή του, θα αποφύγει την μουσειακή μοίρα που του ανατίθεται. Με μια αρχαία καρδιά, μια Ορθόδοξη ψυχή και έναν σύγχρονο νου θα συνεχίσει όχι απλά να περιγράφει το παρελθόν του αλλά και να διαγράφει το μέλλον του. Αν στους οικονομιστές και αλλοτριοφάγους δε ηγεμόνες μας μπορεί κανείς να απευθυνθεί μόνο σε χρηματικούς όρους, τότε αρκεί να τους υπενθυμίσουμε πως την μοίρα αυτοδιάθεσης μας την «χρωστούν» ιστορικά και θα είναι εγκληματική κλοπή η όποια μεταποίησή μας σε δύσοσμο παζάρι.